

ASPECTE BIOETICE ALE PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC

Moroșanu Manuela, Gheorghe Roxana,
prof.univ.dr. *Liliana Rogozea*

Facultatea de Medicină, Universitatea „Transilvania” Brașov,

Abstract

The work investigates from the new concept – Bioethics – the contemporary moral crisis as the outcome of technological and scientific progress. It studies the ethical philosophic issues that result from the utilitarian consumption character of the modern society, when the science and technique can not foresee anymore the effects in time of its prolific discoveries. The Bioethics proposes the solution for contemporary the anthropoecologic crisis having the as final core surviving of the living on the Earth.

In the Introduction are argued the actuality of the topic, the extend of problem's research, are defined the goal and objectives of the work and are expressed the methodological support, the novelty of the investigation, as well as the theoretical and applicable value of it.

In the last chapter of the work is disclosed the bioethical conception of promoting the respect for the human as individuality right from the conception up to the death. By the final of the work a synthesis is made that as the impossibility to forecast the results of scientific researches as the neutral attitude of state authorities in regards of expansion of dangerous technologies have led to the arise of Bioethics.

In Conclusion it asserted that only providing respect for biological diversity and autonomy, reverence for the life in any manifestation, it is possible to balance the quantitative development of the science and technology and the quality of the human existence, offering to the humanity a chance to survive.

Keywords: ethics, biological diversity, technique and scientific development

Bioetica este o știință care promovează respectul față de valorile umane și contribuie la renașterea acestora. S-au efectuat unele reflecții filosofico-bioetice referitor la momentul când ființa umană devine subiect moral. S-au adus argumente în favoarea dreptului embrionului la existență, fiind evidențiate problemele bioetice privind avortul, fecundarea asistată medical, mamele surogat și terapia cu țesuturi fetale.

Trebuie menționat faptul că cercetătorii din domeniul medicinei reproductive sunt cointeresați atât de mult de scopul final al experiențelor realizate, încât ignoră unele consecințe ale acestora, care se dovedesc a fi periculoase pentru multe ființe vii. Bioetica propune în locul mentalității pur științifice și pragmatice concepția despre om ca subiect al dragostei și compasiunii interumane și medicale.

Este studiat fenomenul stingerii vieții, adică problema morții și a procesului de murire, determinându-se sensurile filozofice, etice și socio-culturale ale acestora, importanța și locul lor în sistemul cunoștințelor bioetice. Este cunoscut faptul că în condițiile unei informatizări intense a societății contemporane informația poate deveni o armă. A fost demonstrată justetea acestei afirmații, fiind subliniat că în cadrul științelor biomedicale se manipulează cu diferite categorii de informație, cum ar fi cea

confidențială, genetică, etc., specificul cărora poate genera apariția a multiple întrebări de ordin bioetic. Realitatea bioetică determină noi obiective ale actului medical, respectul autonomiei și autodeterminarea individului constituind valorile fundamentale ale modului de viață civilizat pe care științele biomedicale nu au voie să le neglijeze.

Așadar, numai respectând diversitatea și autonomia biologică, având o atitudine adecvată și corectă față de viață, în orice formă de manifestare a ei, va fi posibilă echilibrarea dezvoltării științei și tehnicii cu calitatea existenței noastre, omenirii oferindu-i-se o șansă de supraviețuire.

Valoarea raționalității științifice devine o caracteristică specifică comunității tehnogene contemporane, oferind dezvoltării o nouă orientare, totalmente diferită de cea a civilizațiilor tradiționale. Adoptarea unor atitudini radicaliste științifice sau antiscentiste nu este în favoarea științei, care are menirea de a asigura prosperitatea omenirii și cauzează un pericol evident pentru supraviețuirea viului în general. Bioetica înaintea un nou principiu, vital pentru contemporaneitate – știința trebuie să se dezvolte pentru binele biosferei.

Tehnologiile performante devin cea mai puternică forță imensă care influențează activitatea

umană, cât și modul de cugetare, idealurile și sistemul de valori în societate. Omul contemporan se află în fața unor dileme și conflicte de conștiință între practica științifică și valorile general-umane, situație care determină apariția unei crize spirituale în societate. Apariția unui nou model de organizare a existenței umane în dimensiuni general planetare cere de la savanți o conștientizare științifică riguroasă a relației omului cu lumea, deoarece de înțelegerea acestui fapt depind dezvoltarea de mai departe a omenirii și securitatea vieții.

Devine evidentă necesitatea abordării problemei tangenței morale și cunoașterii tehnico-științifice, cu stabilirea influenței și a dependenței reciproce între descoperirile științifice și plasarea valorilor acestora în societate. Depășirea crizei spirituale contemporane poate fi realizată prin metoda dialogului între științele naturale, sociale și tehnice. Numai o colaborare strânsă între acestea va face posibilă dezvoltarea armonioasă a științei și a societății.

Etica tradițională nu mai poate oferi soluții axiologice la întrebările de ordin moral cu privire la viață, generate de progresul științific, fapt ce caracterizează parametrii unei crize morale globale. Imperativul principal al secolului al XX-lea devine *supraviețuirea*. Actualmente se impune ca o necesitate stringentă modificarea stilului de gândire tradițional caracteristic științei precum și o valorificare etică a rezultatelor acesteia. Știința și tehnica trebuie să se dezvolte, ceea ce este inevitabil, însă implementările în practică a rezultatelor obținute trebuie să fie evaluate rațional, ținându-se cont de prevederile bioeticii și de repercusiunile asupra viitoarelor generații și a biosferei în întregime.

În bioetică se manifestă interdisciplinaritatea caracteristică secolului nostru, având loc o îmbinare a cunoștințelor filozofice, juridice, biomedicale, teologice, psihologice etc., pentru a oferi unele răspunsuri practice și utile la problemele privind rezolvarea dilemelor morale actuale. Societatea științifică contemporană a conștientizat importanța bioeticii ca un vector optimal pentru supraviețuire, fapt ce i-a determinat pe unii savanți să procedeze la elaborarea statutului științific al acestui domeniu de activitate. Astăzi bioetica are obiectivele, aspectele și principiile sale, căpătând o formă

cristalizată și mult mai stabilă decât cea propusă inițial de către fondatorul ei – V.R.Potter.

Bioetica trebuie să pătrundă nu doar în știința teoretică, dar și în cea aplicativă, în special în practica de ocrotire a sănătății. Pentru determinarea limitelor activității profesionale în anumite situații ce implică manipularea viului este necesar de ținut cont de echitatea umană, valori supreme fiind considerate *viața, demnitatea și autonomia* fiecărui individ.

Respectarea valorilor umane trebuie să fie o pavăză în fața progresului științific și tehnologic biomedical ce poate amenința viitorul omenirii. În cazul existenței provocărilor condiționate de activitatea științifică Comitetele de Bioetică sunt cele mai recomandate structuri pentru formularea răspunsurilor adecvate.

În condițiile crizei ecologice cu care se confruntă societatea se consolidează o nouă tendință, apare un fenomen nou în conștiința morală, și anume: datoria morală față de natură; deci bioetica devine știința care educă atitudinea morală față de tot ce este viu, la baza ei stînd izvoarele moralității general-umane, oferă precepte pentru soluționarea problemei supraviețuirii. Scopul bioeticii este de a orienta rațiunea umană și cunoașterea spre tot ce ameliorează calitatea vieții și de a suprima tot ce o stopează.

“Este de datoria medicului implicat în cercetarea medicală să protejeze viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiectului uman.”

~ Principiile de bază ale tuturor cercetărilor medicale - Declarația de la Helsinki a Asociației Medicale – Principiile etice pentru cercetarea medicală privind subiecții umani – World Medical Association ~

Bibliografie selectivă

1. Astărăstoaie V., Bella Triff Almoș. *Essentialia in Bioetica*. - Iași: Cantes, 1998. - 254 p.
2. Astărăstoaie V., Stoica Ortansa. *Genetică versus bioetică*. - Iași: Polirom, 2002.- 256 p.
3. Bagdasar N. *Din problemele culturii europene*. - Buc: Fund. Intelegenția, 1998. - 221 p.
4. Daghe V. *Etică și deontologie medicală*. - Buc.: Ed. Național, 2000. - 296 p.

-
5. Descartes R. *Tratat despre sentimente*. - Buc.: Ed. IRI, 1999. - 147 p.
 6. Macintyre Al. *Tratat de morală. După virtute*. - Buc.: Humanitas, 1998. - 291 p.
 7. Maximilian C., Bembea M., Belengeanu Valerica. *Genetica. Început fără sfârșit*, Timișoara: Ed. De Vest, 2001. - 263 p.
 8. Maximalian C., Milcu St., Poenaru S. *Fascinația imposibilului - Bioetica*. - Buc.: Editis, 1994. - 184 p.
 9. Miu N. *Științele comportamentului*. Manual pentru studenții ciclurilor I,II și III de medicină. - Cluj Napoca : Ed. Medicală Univers. „Iuliu Hațieganu”, 2004. - 257 p.
 10. Nicolau S. - *Bioetica*. Manual pentru învățământul preuniversitar și universitar de specialitate. - Buc.: Universul, 1998. - 149 p.
 11. Scripcaru Gh., Ciucă A., Astărăstoaie V., Scripcaru C. *Bioetica, științele vieții și drepturile omului*. - Iași: Polirom, 1998. - 237 p.
 12. Scripcaru Gh., Astărăstoaie V., Scripcaru C. *Principii de bioetică, deontologie și drept medical*. - Iași: Omnia, 1994. - 222 p.
 13. Țirdea T.N. *Bioetica: origini, dileme, tendințe*. - Chișinău: CEP „Medicina”, 2005. - 234 p.